

Amber
Andrews
*Swirls of
tenderness*

NL

ZZZ

Ooit spoelde er een Mariabeeld aan in Hasselt. Op die plek werd een kapel gezet. En die zit nu in de voorgevel van Z33. Zo'n verhaal is als een godsgeschenk voor een kunstenaar. Laat het net deze mythes en anekdotes zijn die Amber Andrews inspireren. Wat is waar en onwaar? Die dubbelzinnigheid tussen legendes en geschreven geschiedenissen is al langer de rode draad in haar werk.

Vruchtbare plek

De ronde vorm van de kapel deed Amber Andrews denken aan een omhelzing, een baarmoeder, een zwangere buik. Neem daar de Virga Jessefeesten bij en het thema voor haar werk was snel duidelijk. Op zo'n vruchtbare plek kon het niet anders dan een ode aan de vrouw, of de vrouwelijkheid worden.

Houten cocon

Om de ruimte vorm te geven koos ze voor architecten Leander Venlet en Pauline Clarot. Het duo herstelt de intimiteit van de kapel met een ovalen houten schil, als een canvas voor de muurschildering. Op 10 vierkante meter komt er namelijk heel wat samen. Vijf nissen verbinden verschillende elementen: Z33 als instituut, de stad en het christelijk patrimonium. Zo is er een doorkijk naar Z33 via een gat in de muur, maar ook zitplaats en een plek voor het originele Mariabeeld.

Ode aan de vrouw

Hoe de vrouw door de eeuwen heen wordt afgebeeld, boeit Andrews mateloos. In die lange kunstgeschiedenis kan je niet naast een icoon zoals Maria kijken. Dat is niet anders in deze kapel. Het 16de-eeuwse Mariabeeld is hier niet alleen. Ze is omringd door vrouwen die elk een actieve rol opnemen. Ze hebben meer te doen dan gewoon mooi zijn, wat in de kunstgeschiedenis niet altijd het geval is geweest.

Amber Andrews (°1994) woont en werkt in Antwerpen. Ze studeerde schilderkunst aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen, waar ze in 2016 afzwaaide. Daar waar schilderkunst fictie is, is geschiedenis echt. Dat spanningsveld intrigeert de kunstenaress.

Deze muurschildering is doorspekt met verhalen. Her en der is er een knipoog naar de kunstgeschiedenis. Soms komen mythen letterlijk tot leven. Zoals de figuur van Fortuna die geluk brengt. Maar tussen de penseelstreken door, vinden we ook sporen van mirakels. Zoals subtiele verwijzingen naar de Virga Jesse. Dat is een Mariabeeld dat al sinds de 14de eeuw vereerd wordt in Hasselt.

Het touw

Maria en haar 'crew'. Ze zijn verbonden met elkaar, als naasten. Het touw is dus geen toevallig detail. Zij aan zij krijgt elke vrouw een eervolle plek.

Het ei

Mensen worden geboren uit eieren. Daar bestaat voor Amber Andrews geen twijfel over. Uit de heilige eieren die groeien in de schoot van een vrouw. Dit vierbenig ei is tegelijk een ode aan de vrouwelijke vruchtbaarheid, en een subtiele verwijzing naar 'De Tuin der Lusten' van Jheronimus Bosch. Maar het dient ook als herinnering aan die eeuwige vraag: wat was er eerst, de kip of het ei?

De vaas

Pandora was zo slecht nog niet. Je kent ongetwijfeld haar doos, waaruit ze alle rampen die ons teisteren liet ontsnappen. Andrews brengt hier een mildere versie van dat verhaal. Want wat als die doos geen doos was, maar een vaas die per ongeluk omviel? Dan was Pandora misschien degene die ze nog net op tijd weer rechtzette, voordat de laatste vloek eruit stroomde.

De neus

Schilders hebben veel angsten. Neuzen, bijvoorbeeld. Tenminste, dat zegt Amber Andrews. Maar zij zelf ziet elke neus ook als een kans. Om de lyrische vorm ervan in de verf te zetten. En als een manier om een personage te bevrijden. Want zo'n opvallende neus zegt ook: ik ben wie ik wil zijn, hier in het schilderij. En de realiteit, die heeft geen vat op mij.

De ladder

Vrouwen breken de val. Of tenminste: de Virga Jesse brak die van de 'schaliedekker' toen die van een dak viel terwijl hij het met leien bedekte.

De dief

Vrouwen zijn alles wat mannen zijn. Ook dieven – eerlijk is eerlijk. En deze dievegge verwijst naar de dief op het hek. De legende wil dat hij (of zij?) de sieraden wou stelen die geofferd waren aan de heilige Virga Jesse. Maar als bij mirakel kwam hij vast te zitten op het hek, en de sieraden bleven waar ze thuishoren.

Het zilveren kleedje

Soms is een kleedje geen fashion statement. En zeker niet voor Pandora hier. Het zilveren kleed dat ze draagt, verwijst naar dat van het 'kind van de Morin'. Volgens een van de Hasseltse mirakelverhalen stierf dat kind na een val uit het raam van een herberg. Maar ze werd op het altaar van de Virga Jesse gelegd en kwam weer tot leven.

540. Hasselt — Chapelle et
Couvent des Frères.

De kapel in de gevel van Z33 was lang een goed bewaard geheim. Ze heeft een lange geschiedenis. Soms bewogen, soms heel erg stil. Jarenlang bleef die gesloten. Tot nu.

Lourdes aan de Demer

Waar nu Z33 is, kwamen vroeger twee rivieren samen: de Demer en de Hellebeek. De legende wil dat een houten Mariabeeld er in 1374 aanspoelde op de oever van de Demer. Dat gebeurde op 8 september, de geboortedag van Maria, wat het tot een echt mirakel maakte. In 1530 werd er een kapel gebouwd op het bruggetje over de Hellebeek: de Paardsdemerkapel. Het is een stille getuige van de hoogdagen van de Mariaverering in de middeleeuwen.

De kapel van nu is niet meer dezelfde als die uit 1530. De originele kapel stond wat ongelukkig, bijna midden op een kruispunt. Die werd na een tijd een stuk achteruit geplaatst, en nog later afgebroken voor de bouw van het museum. Sinds 1958 is de kapel deel van het gebouw dat we vandaag kennen als Z33. En de Demer loopt hier nog steeds onderdoor.

Maria weer thuis

Het 16de-eeuwse Mariabeeld, dat verhuisde elke keer mee. Enkel tijdens de Virga Jessefeesten konden bezoekers een glimp opvangen. Dankzij de bruikleen van de Kerkfabriek is dit nu verleden tijd. Maria van de Paardsdemer is weer thuis en maakt deel uit van de muurschildering.

Met dank aan

Dit project komt tot stand met de steun van de spelers van de Nationale Loterij.

Met dank aan: Provincie Limburg, Monumentenwacht, Virga Jessecomité, Stadsmus, de kerkfabriek Sint-Quintinus en O.L.Vrouw Hasselt.

Vlaanderen
verbodding werke

Nationale
Loterij
MEER DAN SPELEN

De Standaard

HET
BELANG
VAN
LIMBURG

Openingsuren kapel

Gratis

Alle dagen open van 11u-17u

Gesloten op 25.12 en 1.01

Meer kunst naast de deur

Ontdek nog meer kunst in Z33. Pik een van onze tentoonstellingen, rondleidingen of activiteiten mee of geniet na bij een tasje koffie. Voor blijvende herinneringen aan je bezoek kan je terecht in onze shop.

Openingsuren Z33

ma-di: gesloten

woe-zon: 11u-17u

Z33, Kunst voor vandaag
Bonnefantenstraat 1
3500 Hasselt

www.z33.be @z33be #z33be